

18 **S**acrificium ecclesie duobus cōfici rē. Vide Aug. h[ab]it
male dicere. q[ui] er cor[por]e xp̄i et signo visibili nūbil sit vnu[m]
B[ea]t[u]m q[uod] q[ui]us nō fiat vnu[m] essentiam. sit tamē vnu[m]
sacramētū. quia sacra[m]entū nō dicit aliquid ab solutū. s[ed] mā
gis ad aliquid. vnde dicuntur facere vnum sacramen[t]ū nō quia fiant
vnum. sed quia
vnum. sed quia

Aug. i lib. **S**icut xp̄i p[ro]p[ter]a sona cōstar et cō
fici ex deo et b[ea]t[u]m. Vide fūm proprie loqui.
quia p[er]sona xp̄i a similitudo at
compositione aliquam. Item nulla videtur si miliudo. quia est vno in p[ro]p[ter]a et vno omnino semper tū in sepiabilis. hec āt ad modicū tūp[er] est. 30. dicendū q[ui] similitudo at
tenditur quantum ad duo. et quantum ad ea que dicuntur cōponi. et quantū ad modum com
positi. Quantū ad ea que dicuntur cōponi. q[ui] sicut ē ibi aliq[ue]s spirituale et inai
sibile. vt diuina natura. aliquid corporale et vis
ibilis. sic et in p[ro]p[ter]o. Quātū ad modū cōpositi. quia sicut diuina natura ex hu[m]ana dicuntur cōponi nō quia ex eis cōstet vnu[m]. sed quia vnu[m] in vno. s. in vna p[ro]p[ter]a xp̄i. sic in proposito dicit cōponi. quia ad vnu[m] dō ergo ob[lig]atō cōpositō. dōz q[ui] large dicitū est p[ro]p[ter]a xp̄i cōstare et cōfici. q[ui]llas duas naturas in se h[ab]et. Unū ob[lig]atō cōposita. q[ui] cū alio posita nō ex alijs cōfici. Qd ergo ob[lig]atō insuperabilitate. dōm q[ui] g[ra]tia ad hoc cōfici similitudo cōfici. autē rē. Ob[lig]atō cū illud sacra[m]entū dicit cōstare et carne et sanguine et sp[iritu]le vni et panis. silt et sp[iritu]le vno cor
po[rum]. queris quid quod differunt. Itē cū sicut et sacro et re. q[ui]s quid sicut habeat q[ui] modū priu[m]. Autē cū sicut sicut et regles. Nō sicut et eis nō starz. Sicut et regles. s[ed] p[er] i[n]tegralis nō recipit deno i[n]starz totu[m]. q[ui] sacra[m]entū b[ea]t[u]m cōfici et sacro et re. R[ec]o. dōz q[ui] sacra[m]entū nō le. duo b[ea]t[u]m. s[ed] q[ui] signū et res. q[ui] illud sacra[m]entū b[ea]t[u]m rōnē signādi a sp[iritu] exteriō.

sed rē rōe dādī grām a carne xp̄i vna. s[ed] signant[ur] dī. Aug.
q[ui] sacra[m]entū eccl[esi]e duobus conficitur. sicut vnl signo cui
appropiat rōnē facit p[er] significādēz. et rem sacri q[ui] ef
ficit. et per hoc p[er] illud q[ui] q[ui]l sicut sp[iritu]l sine
res. panis et vnu[m] q[ui] sp[iritu]l cū re. q[ui] solū q[ui] ad aliez sicut
q[ui] ad rōnē signādī p[er] letā
sicut facit ē sup[er].

D **L**aro vlez carnis. rē. Ur male dicere. q[ui] nūbil idē ē signū suūp[er]. Sicut et rōnē sub diversib[us] statibus p[er] cē signūz et signatū. vt caro putē sub lacrō. mero. sicut signūz sui. putē ē ī celo. q[ui] vñ dicere lra seqns. Lōtra. sicut gñu dī ē notis sensib[us] q[ui] signātū. sicut caro putē sub lacrō ē inuisibilis et palpabilis. ī celo. vt sibilis et palpabilis. gñō ē signū et cōfici. Si dicas tu sicut magis q[ui] caro accipit p[er] gno carnis. s. pa[n]ne. Atro. Sp[iritu]l. Ita esse in panis ē visibilis intelligēdūz et palpabilis. s[ed] alius vñbis Aug. dīc q[ui] car. Augusti ne inuisibili signū confirmat cōfici caro vñb[ilis]. R[ec]o. dōm. q[ui] tropologie est sermo. nec tm vno tropo s[ed] duplicit. q[ui] q[ui] ē signū attribuit signato. et q[ui] ē signari attribuit. s[ed] no. Sp[iritu]l ei panis ē signū q[ui] ē visibilis. sed ca[r]to interius con tenta est signatū. q[ui] ē inuisibilis gñō. ergo q[ui] caro inuisibilis signatū. Est dicere q[ui] sp[iritu]l pants que est signū earis inuisibilis. sicut corp[us] xp̄i visibile et palpabile. et illa sp[iritu]l pants ē caro inuisibilis. nō q[ui] nō videat. s[ed] q[ui] cōfici et q[ui] ē caro ē inuisibile et intelligibile. eaten[us] vt ibidez cōfici. quasi veller aug. dicere. caro visibilis et palpabilis signatū et cōfici sp[iritu]l pants inuisibiliter et intelligibiliter.

E **S**ignificat corp[us] xp̄i rē. vt male dicere. q[ui] dicit Greg. omel. pasche. q[ui] palpari p[er] corp[us] necesse ē. gñō corp[us] xp̄i incorruptibile. est in palpabilis. R[ec]o. dōm. q[ui] Greg. intelligit de palpabilitate fūm tacru corporis nō glificati. et de palpabilitate q[ui] aliquid dī. palpari ex necessitate nō p[re]tate. q[ui] ē palpabile corp[us] xp̄i glorificatū.

Liber

quartus

HIntelligētā h̄ p̄l q̄rūtūr q̄nq̄ p̄sio q̄. v̄z
cōrp̄ xpi sit i altari f̄m v̄tacē Scđo. v̄z sit f̄m
q̄ntitacē. Tertio. v̄z sit ibi diffiniūtū. Quar-
to v̄z dimesiūc. Quinto v̄z torū sit i q̄libet ḡte hosticē

sumus. **T**h̄ pietate fidei q̄ tātu sibi bñficiū a deo dñst re cognoscit. et gr̄as agit q̄ t̄ carne sua a natura p̄p̄ no bis̄cū sit. Est etiā h̄ sacri dignitatē et excellētiā. in q̄ relucet diuina potētia et bonitas alti⁹ cereris sacramētū. vñ cerera sacra excellit. et q̄si summariū est alioz oīm. si cut charitas oīm ȳtutu. Primum i ḡ h̄ missestat de ipsi tenita in opis singularitate. Lū eni panis i xpi corpus verū et integrū i mltis altarib⁹ querit⁹ subito. ostendit se de⁹ h̄ possit supra oīm potētia opatiuā i querit⁹. supra imaginatiuā in h̄ qd̄ id est i plurib⁹ locis. supra intellectuā in h̄ q̄ t̄ magnū et integrū i tā pua spē facit et iste nō tracru. Et h̄ p̄ r̄m̄sio ad illud qd̄ obr̄ de ipso sibilitate. dicendū eni est q̄ quis natura h̄ nō possit facere. neq; ō intelligere. in de⁹ p̄ multa i corpus xpi cōuertere. et xlb⁹ corp⁹ christi est i multis locis. nō ḡmutationē q̄ sit in christo. s̄ i pane q̄ querit⁹ in ipm̄. Similiter p̄ illud Quāuis eni corp⁹ xpi terminū habeat in ce⁹ lo qntū ad existentia naturale. nō tñ h̄ qntū ad præterit⁹ querit⁹ s̄m quā alibi p̄ corp⁹ querit⁹ in ipm̄ et dñ illa virtute supernaturali fit alibi q̄ illud querit⁹ in ipm̄. et h̄ meli⁹ patet i tertio plebmate. Relucet aut̄ sapientia in xgruitate. christ⁹ ei dñs nī sat̄ magnū pl̄m̄ domio acclimerat ipso in suo corpe mystico vñcido. In h̄ at cor poze qd̄ est ecclesia sunt multi et diversi. s̄t viatores et infirmi. s̄t etiā quotidianis peccatis circūdati. Qs̄t multi i uno corpe indigēt connerione. q̄ viatores indugent refectione. quia qui quotidianis peccatis implica ti idigēt oblatio. Et hoc qd̄em nō tantum iter⁹ fienda erat q̄ graz ȳtutu. s̄t etiā exteri⁹ q̄ graz sacro. Lōgruū ḡ fuit ve brnt exi⁹ x̄nectes sic habebat yñu inter⁹. s̄ illō vñ debuit eē ybi erat mēbra. et ita cū i mulctis locis s̄t mēbra debuit tale esse qd̄ xgrueret esse in multis. s̄ h̄ nō est nisi dñs vel diuinitati vñtu. h̄ dñ est inter⁹. diuinitati vñtu est corp⁹ christi. q̄ corp⁹ christi debuit dari i sacro exteriori qd̄ e vñ i quo oīs fideles vñiūrū i māducādo vñā et cādē elcā. Lōgruebat etiā vt haberet exteri⁹ resūc̄t̄is i sacro. s̄ resūc̄t̄is aīam nō est nisi de⁹ vel deo vñtu et h̄ est corp⁹ xpi yez. et ita xgruū fuit vt corp⁹ christi ve rū i sacro isto es̄s. Lōgruebat vt haberet oblatōz exi⁹. re. s̄ dñs vñica oblatōz offerēto se oīs alias oblatōes euauauerat. ergo si nō debuit resūc̄t̄e quod destruerat debuit nobis illā cādē q̄ oblūlūt et nā alā istirure oblationē. ergo si corp⁹ christi vez fuit oblatōz i cruce. ita sacrificat̄ i altari. Et ex h̄ p̄ q̄ nō valer quod obr̄ p̄ter xgruitate. Q̄ aut̄ obr̄ ḡ h̄ nō hūliaf in h̄ sacro. dicendū q̄ imo. q̄ in signo exteri⁹ visibili est humiliatio. Preterea in h̄ sup̄ omia hūliaf et captiuaf intellect̄ ho mis. q̄ credere copellif quod nullaten⁹ p̄ cōp̄hendere. Prop̄ h̄ etiā in h̄ sacro est ex cēplū totū hūliaf. qd̄ min⁹ maiestatis tā modico et paupe pallio adhuc i exē plū hūliafis et paup̄r̄ vestit⁹. **C**qd̄ illud quod obr̄ de reverentia. dicendū q̄ reverētia nō nō tñ sit a deo re cedēto. sed etiā humiliat̄ ad ipm̄ accedendo. maxime cuž ipse vocat. q̄si h̄ nō iret cū yo cat. n̄ eēt reverētia s̄t stulticia. Apparet etiā territo diuina bōitas i vñlitate. nā ex h̄ ḡ p̄s̄ ēb̄i corporaliter p̄s̄. fidei meriti augēt. dū hoc credit qd̄ nullaten⁹ r̄de aḡleit. Charitat̄ etiā deuotio i flamas qn̄ serit dñm sibi p̄tēt̄ carne. Sic eni ad p̄s̄t̄i az ignis expellif frig⁹. sic ad p̄s̄t̄i carnis christi expellit̄ tepo. Unde dñm. dicit q̄ caro christi est rāḡ carbo igni⁹. Itē spei fiducia subleuaf. dum eni ipsum eū dē offert pri q̄ oblat⁹ est in cruce. q̄s̄ ē qui non xfidat̄ se caudiri. Per hoc etiam pater quod obv̄c̄t̄ur de iniuritate. quia quod dicit dominus caro non prodest q̄s̄. intelligit carnaliter intelligenti. Ille autem intelligit carnaliter. non quia intelligit carnem esse p̄s̄t̄e.

13 sed intelligit p̄fumā māducari sūm qd̄ om̄dis caro c̄nsubz
aialis p̄ fruſtra. s̄z in multū p̄det eā veracē assūmī ſuſ
ſac̄ro. S̄līr p̄z alio. q̄ p̄ſentia corporis n̄ auget dei v̄tutē.
s̄z ōgrū ē q̄ d̄ns et ſua p̄nitia corporali aliqd̄ mun⁹ ſp̄ua
liby tribuat. t̄z n̄ valeat illi q̄ credere n̄ poſſe op̄ari n̄
ſi v̄bi est corporaliter. eredenti tamē multū valet. ſicut ml̄
tū valuit zac̄bo p̄nitia cor: p̄is xpi. ¶ Ductio. b
Utrū corpus xp̄i ſit i altari fm̄ ſua naturalē c̄ritatē.
an ſit ibi a q̄ntitatē abſtractū. t̄ q̄ magis abſtractū vi-
det Aug. in exp̄oē plam̄-iiij. de cōf. di. ii. corp⁹ i quo
reſurrexit i uno m̄ loco eſſe op̄ere. vias aut̄ eius vbiq̄
diſſula ē. q̄ ſac̄ro ē vias. n̄o t̄m̄ ſua copeitas ſive q̄nti-
tas. Iē videt rōe. q̄ ſac̄ro ſolū ē xp̄s vt cib⁹ ſp̄ualis.
s̄z q̄ntitas nihil fac ad ec cibi ſp̄ualis. ergo. t̄c. ¶ Itēum
poſſibile t̄ n̄o intelligibile ē duas dimēſioēs ē ſimul. ḡ
ſi diuina maiestas cōcēbat ſe n̄rē infirmitati in b ſac̄ro. ḡ
n̄o d̄z facere vi corp⁹ xp̄i ſit cuſ c̄ritatē. t̄ cui abſtracto ſit
mag. rōnabilis t̄ magis intelligibilis. facit qd̄ rōnabi-
lius ē. Iēm̄to ōgrū ſit ſep̄ari ſubaz ab acceſte. q̄ ecō
uerſo. S̄z i b ſep̄atur accis a ſuba i ſp̄eb̄. q̄ i re cōtentā
ſuba a c̄ritatē. ¶ Lōtra Aug. de v̄bis cuāg. tor⁹ p̄ par-
tes māducat i ſacramēto. t̄ manet integer totus in celo
s̄z totus t̄p̄ dicūt q̄ntitatē. ergo. t̄c. Iē corp⁹ xp̄i ē vi-
ues. t̄ ſi viues organicū. et ſi organicū q̄ntu. ergo ſi in al-
taris n̄o abſtrahit a vita. nec a c̄ritatē. Iē corp⁹ xp̄i ſive
xp̄s ibi videt t̄ audit q̄ntuſ n̄o loquac̄ ne dephēdā. ſed
ſelv̄ exteroes p̄ſupponūt q̄ntitatē. ergo ſibi ſm̄ q̄ntita-
tē. Iē ſi n̄o ſit ibi q̄ntitas. deponit q̄ntitatē. s̄z deponit
accenſis abſoluti inducit trāſmūratōnē ſm̄ formā. ḡ cor-
p⁹ xp̄i gl̄ificatū trāſmūrat. ¶ P̄. qd̄a dicerūt q̄ i ſacra-
mēto altaris ē xp̄s n̄o t̄m̄ vi ſignificat⁹ ſz etiā ſt̄c⁹. ſed
t̄n̄ n̄o ſit ſm̄ ſua q̄ntitatē. ne etiā ſm̄ alia accenſia. quia
iſta nihil faciūt ad ſinē bui ſacramētū ſit c̄bare. Et rō-
ne bui bñt et b̄ ſit i corp⁹ xp̄i. q̄ntaſſert ſit qd̄ ſi ipm̄
ſz illō ū pure ſuba t̄ n̄o accenſ. q̄ alia accidētia manen-
tido trāſuſab i ſubam. ita q̄ ū abſtracta ab oſi v̄ accenſib⁹.
S̄z b̄ poſitio q̄ntuſ n̄o ſit erronea. ēm̄ errori. pp̄inqua
ideo q̄et ſi ſuba corp̄a poſſit intelligi eſſe ſine q̄ntitatē
t̄ alijs accenſib⁹. n̄uq̄ ſit intelligi bñt eſſe. ſi ergo n̄o bñ-
tū malec̄. Errurſus q̄ntuſ ſuba poſſit abſtrahit a q̄nti-
tate. n̄i q̄ corp⁹ viuat ſit ſi organicuz t̄ n̄o ſit q̄ntu. b̄ nee
eſſe nec intelligi p̄t. t̄ ex b̄ ſeq̄ corp⁹ xp̄i. nee bñt ibi eſſe.
nece viuere qd̄ nephas ē dicere. Propreca ddm. q̄ i alta-
ri n̄o t̄m̄ ē. corp⁹ xp̄i vias. inmo etiā q̄ntitas. Et ad in-
telligētia obiector̄ norādū q̄et ſi ſi ſacramēto fieri beante
miracula. n̄o t̄m̄ dñr fieri nūl q̄ ōgrū ſacramēto ſacra-
mentuſ aut̄ illud ē mīſteriu ſidei. et ideo ē v̄z t̄ occultū
Dī. v̄z. iō cū dicit. b̄ ē corp⁹ meū. corp⁹ panis trāſit i
corp⁹ xp̄i t̄ b̄ ſi vbiq̄ ſic. Et b̄ oris duplex miraculū
Primum eſt q̄panis trāſit i corp⁹ xp̄i integrē ſi p̄fectum
t̄ alio. q̄ corp⁹ xp̄i ſteḡ ū vbiq̄ ſensibile. q̄ ſm̄ in vno loco
totū ſit i pivo loco. et vnu i plurib⁹ loci. Q̄rō ſe-
cultū. iō dñt manere ſp̄es ſi ſia ſenſibilitia ipo n̄o apente.
Et et b̄ duplex ē miraculū. Unū q̄aceſtia ſit ſine ſub-
iecto. Alterū ſo q̄ eſt ibi corp⁹ clarissimū. t̄ p̄is t̄ n̄o
videt. Ex his patet obiecta. Primum em̄ qd̄ dī aug. q̄ ve-
ritas vbiq̄ ū ſe n̄o diſtinguit viatē ū q̄ntitatē. q̄ ſe c̄ritatē
corpis. ſz d̄ approp̄at ſensibile. q̄ ſm̄ in vno loco
appet. Patet etiā ſeq̄ q̄ ſe q̄ntat̄ ſacit ad ſacramēto
17 viatē ū p̄fector̄. ut corp⁹ ſt̄entū ſit bñs ōcm̄ p̄fectorēm̄
18 Ad aliud ddm. q̄ diuinitas noſtre infirmitati ſe cōtē-
perat ſaluatora integritye ſacramēti. Et p̄feca ſic ſe con-
tempat vi in ſeſſem excedat. et fides locū ū meriti ba-
beat. Ad ultimum ddm. q̄ ſi ſi ſi viatē ſaciat. tamē
19 nulla eſter viatitas. nec q̄ntu ū viatē. Ne q̄ntu ad co-
loquā ſit. ſi ſop̄ia ſit viatitas a c̄ritatē abſtrahereſ. t̄ p̄

ter bñ yaler. qnō dñs h̄ steri nisi qd̄ ḡruit sacramēto
Questio iij c
Utr̄ corpus r̄pi sit sub sp̄c̄ diffinitiuē. et qd̄ nō videt.
q̄ illō loco diffinitiū qd̄ ē in vno solo loco. s̄z corp̄ xpi sub
sac̄o ē in plurib⁹ locis. ḡ rc. Probatio m̄o: o. oīqd̄ ē
vbiq̄ plerak̄ in plurib⁹ loci. c. s̄z corp̄ xpi ē tale. ḡ rc.
Ite oī illō s̄q̄ possibile ē pl̄a in plurib⁹ loci. suerit. possi-
bile ē in plurib⁹ loci. c. s̄z corp̄ xpi ē bñ. ḡ rc. s̄z nullum tle
bñ ē diffinitiuē. ḡ rc. Ite vbiq̄ se excedit v̄t̄ bñ et elin
excedit ē sac̄m. s̄z v̄t̄ bñ ē determinata ad locū sicut p̄
s̄lū elin qd̄ ē panis. ḡ nec h̄ sac̄m. ḡ nec corp̄ xpi iteri
cōterit. Ite qd̄ ē in vno loco. t̄ p̄ fine sui mutatiōe c̄ ē
alio nō ē ibi diffinitiuē. s̄z corp̄ xpi ē bñ. oī. qd̄ ē celo ē
p̄t̄ sine mutatiōe sua ē in loco alio vt̄ in altari. ḡ rc. Lō
tra. oī individuū ē h̄ t̄ nūc. s̄z corp̄ xpi ē individuū. ḡ est
het nūc. s̄z qd̄ ē h̄ t̄ nūc ē in loco diffinitiuē. ḡ rc. Si di
cas q̄ corp̄ xpi quis sit individuū. t̄n̄ ē vniū s̄b̄ imēse.
trōc illi vniōis bñ qd̄ ē plurib⁹ loci. s̄t̄ ista ē sufficiēs rō
ḡ ab instanti. t̄cēdōis fuit̄ plurib⁹ loci. qd̄ st̄lū ē dī
cere. Preterea illa vniō nō auferit elogn̄ s̄t̄lū ē dīviduū. ḡ nō
auferre ē h̄ t̄ nūc. nec ē diffinitiuē. Ite si xp̄s ē sac̄o p̄t̄
ē ē plurib⁹ loci. esto q̄ tria loca sint. illis possibile ē ē
corpus christi. ergo possibile est esse vbiq̄. Sed hoc
cū s̄t̄ soli v̄t̄ dei. impossibile ē alteri dūcere. ergo t̄ cetera.
Ite qd̄ sic ē in aliq̄ q̄ mouet̄ ad motu illi. in illo ē diffi-
nitiuē. s̄z xp̄s mouet̄ ad motu totalis specii. ḡ rc. Pro
batio m̄o: cuī trāsser̄ sp̄s. vere dī trāsser̄ corp̄ xpi
verū. ḡ rc. R̄. sic dicit innoç̄. quēadmodū dei filius
fm̄ diuitiā bñ triplicē modū cēndi. in oīb⁹ p̄ cēntiā. ī in
st̄sp̄ grām. ī xpo p̄ vniōē. Sic cord⁹ xpi localit̄ ē ē
lo. p̄sualit̄ h̄b̄o. sacratiter ē altari. h̄ tertio m̄o dicit ip̄z
rep̄ti ē plurib⁹ locis. q̄ plures s̄t̄ sp̄s p̄t̄n̄tes. vñ p̄le
loquido ē in vno loco tñ in q̄ diffinitiū sicut ē dīviduū. quia
nō multa in ip̄m sueruntur que sunt in diversis locis
tipsum per consequens est in diversis locis fm̄ illum
modū fm̄ qd̄ multa in ip̄m sueruntur t̄b̄ sub sac̄o. Und
norandum ē intelligentia obiectio q̄ corpus r̄pi ē individuū. cīndi
duū. cīndi duū in qd̄ plura sueruntur fm̄ se. Quia ē dīvi
duū ē. in celo tñ in xpo p̄ diffinitiuē loco ē. Qd̄ nō in ip̄m
plura sueruntur. nō bñ terminū s̄b̄ limitatiō ad vñ locū. s̄z
excedit se ad locū suerūt̄. t̄q̄ suerūt̄ loca ē p̄t̄ ē
ois nec vñ solūmo plura. q̄t̄ ad bñ nec imēse ē sicut
de. nō eoī diffinitiū sicut aliqd̄ ē dīviduū. s̄z medio m̄o
sicut de. fm̄ modū cēndi. p̄ grām nō in oīb⁹ sed ē plurib⁹.
Si q̄rāt̄ q̄r̄ q̄r̄ corp̄ xpi ē plurib⁹ locis. credo q̄ hec
sit̄ ro. q̄ plura sueruntur in ip̄m totū. eti pluribus locis.
Si q̄rāt̄ q̄r̄ plura. dōm q̄ dñs instituit̄. Et si r̄pi
stitutois. dō q̄ cib⁹ sp̄ualis ē cōis. id natū ē cibare plu
res. t̄ id plura sueruntur in ip̄m aptitudine q̄t̄ cibād̄ p̄i
ritualis bñ eryniōē ē diuitiā. actiū vñ ex illo sac̄o. t̄ id
instituit̄ ē ve plura ē illud corp̄ sueruntur t̄ sub bñ sac̄o.
Qd̄ ob̄ p̄mo de individuo p̄z. q̄ vñtra rōem̄ individui
bñ q̄ plura suerant̄ in ip̄m diversis locis. vñ s̄c̄ ē dīvi
duū in qd̄ alti p̄t̄ sueruntur fm̄ p̄t̄ p̄t̄ ē ē in majori loco.
sic illud. nō qd̄ alia sueruntur totālē ē diversis locis p̄t̄ ē
in plurib⁹ locis. Ad illud p̄z r̄m̄o. qnō iōb̄ p̄t̄ ē
p̄uerso. q̄ sacerdos nō habetur locū ad cui⁹ m̄steriu ē
posito aut̄ p̄ impossibile q̄ tñ essent̄ tria loca. t̄ id dō q̄
est vbiq̄. s̄z nō sicut de. qd̄ dō q̄ vbiq̄ p̄p̄f̄ s̄b̄ imētitatiō
vñ nulli p̄t̄ abē. sed corp̄ xpi ē vbiq̄ p̄p̄f̄ loco p̄t̄ pauci
tate. Ad illud qd̄ ob̄ de motu trāsser̄ dōm q̄ co
pus xpi mediuē tener inter se imēsi t̄ ē diffinitiuē. t̄ id qd̄
ammo ē imōt̄ t̄ qd̄ ammō mobile. Mobile qd̄ ē ē vñ loco.
t̄ imōt̄ in alio. t̄ in eadē hostia nō mouet̄ ad motu
p̄t̄. nec p̄t̄ se. nec p̄t̄ accīs. nō trāsser̄ tota hostia. s̄g
similē mutareſ t̄ ip̄o. bñ arcuerer̄. s̄b̄ bñ h̄ ūt̄en̄.

Liber

quartus

Utrum corp^o christi sit dimensione sub alijs speciebus sine circumscriptione. et quod sic videt. quod non quod habet circumscriptionem. et ab ista non abstrahit. sed est alicui est ibi dimensione. S₃ corpus christi sub argumento non abstrahit a dimensione. cum sit organicum. ibi. et habet prem^t prem^t. quod est dimensione sive circumscriptione. **C**orpus Christi non abstrahit a sive ppteratio. S₃ sicut per pbs. ppteratio est positiō dimō loco adhucere sube in sex principiis. quod si non abstrahit ab alijs ppteratibus magis remors. nec a pote. sed positio est ordinatio priu*t* i loco. quod et. **C**re omne corp^o quod est alicubi localiter. est ibi circumscriptio. S₃ corpus Christi in sacramento est loco caliter. quod dicit Innocentius quod in plibus locis existit. S₃ h₃ non est nisi sub sacro. quod et. **C**re omne corpus quod est alicubi ita quod nec excedit nec excedit ab eo in quo est. non est tamen localiter sed etiam circumscriptio et dimensione. S₃ corpus Christi est sub sacro. quod et. **L**ontra esse diffinitio est superius ad esse circumscriptio. h₃ corp^o Christi non est diffinitio sub sacro. ut pbatu*t* est. quod et. **C**re omne quod est dimensione alicubi eretur illi in quod est. quod si dimensione est equalis hostie. scundar^t est hostia. et tunc sicut equalis ppteratio vnius et id est equalis ppteratio et toti. quod quod deo non potest facere. quod tunc id est missa mar^t et minus seipso. rduo. Idcirco op posta similitudine vera. et bicubitus eque monocubitus. **C**re omne quod est in aliquo determinatio. si sit dimensione necesse est figuratio. h₃ ppteratio Christi sit ibi determinatio. quod nec excedit nec excedit. si est dimensione. est eiusdem figura ergo orbicularis et subtilis. **C**re omne quod est alicubi inseparabilis. si est ibi dimensione mouet ad motu et in quo est. sive transversa sive trascuerata. S₃ corp^o Christi est in hostia inseparabilis. quod est ibi dimensione. sicut hostia vertitur. ita et corpus. et ita habebitis aliquā caput superius. aliquā pedes. Si ad h₃ oīa rindas per miraculum. quod illud est recte. si est per naturam. h₃ non soluit. quod per miraculum non est separata dimensione a diffinitione. h₃ iste roes pcedunt non secundum accidentes. ppterates sed ppteratio. ppteratio sive diffinitio. **R**es. dōm. quod illud est deesse dimensione alicubi. quod ita est illud quod rotu*t* in toto. et ppteratio secundum comensuratio*n*e. et h₃ mo*n* debuit esse corp^o Christi. sub sacro. quod tunc necessaria est illi eretur et figurari. sicut ppteratio roes pddicte. S₃ h₃ non agnoscet veritatem sacramenti. quod supra sicut ppteratio est ad vitare sacrū regrit. quod sit ibi in quantitate sua. et si eretur hostie non esset in sua quantitate. h₃ confirmaret non in sua figura. et ideo h₃ non debuit fieri. h₃ debuit fieri ut corpus bñs sua ppteratio est. in hostia illa. et ita habebis suā dimensionē non est ibi dimensione. Et cedēde g₃ sur roes ad hoc inducere. **A**d illud quod obiectum. quod habet dimensionē dimensionē. dōm quod hoc verū est. sit ibi sicut locatū i loco. h₃ non est ibi sic. h₃ trans signatur comētū in signo. et quod codēm modō signatur i qua hostia ve*t* et magna codēm continet. **A**d illud quod obiectum quod non abstrahit a ppteratio. dōm quod ppterates corporis Christi sunt duplices. Quodā absolute. ut est bicubitus et talis figura. Quodā relate ut viderit et tagli. et tamen locū occupare. **A**b absolutis non abstrahit. tamen ppter veritatē sacri. quod optet ut magnum corpor^t sit i ppteratio. tamen ppteratio veritatē fidei quod optet occidit. S₃ h₃ scindit ppteratio ordinariorū in toto. et ab hac non abstrahit. ut hac loquitur pbs. Et priu*t* i loco. et ab hac abstrahit ppteratio sacrae veritatis. **A**d illud quod obiectum est ibi localiter. dōm quod aliquid est ibi localiter. aut quod secundum comētū corporis debitur. Primo modo est ibi localiter. secundo modo non immittit in celo. Unū Innocentius distinguit et loco caliter et esse sacrae fidei. **A**d illud quod obiectum determinatio est ibi. dōm quod esse conterminatio dōdū. Uno ppteratio. quod nec excedit nec excedit. et sic

sit omogeneus. non est maior; rō quare magis yna pars in vnam p̄em quā in totū cōuertat. ex quo nō requiriſ determinata p̄s. Unde innocentius. ego sane cōcesserim q̄ totalis panis in totale corp̄s conuertit. ita tñ q̄ nulla p̄s panis in aliqua p̄c corp̄is transiſ. In fratreſ ſilē videmus q̄ qua rōne post in qualibet p̄c tot̄. eadē rōne ſimiliter & ante. Un' innocentius. reor. ſalua fide maiestatis q̄ ybi eſt panis p̄ſecrat. totū in ſingulis p̄ibus cōtinēt. quod inde cognoscitur. qm̄ in quocunq; p̄es ſp̄es diuidantur. in ſingulis ē tot̄ xp̄s. Et hec poſitio eſt. p̄babilior. & huic magis pſentio. q̄ facit ad veritatem sacramenti & veritatem fidei. Ad veritatem q̄ xp̄s ibi conuincit ut ſignatū in ſigno. & q̄ rō ſignaudi uiniformiter ē in p̄ib⁹ & in tōro. Ad veritatem sacramenti ſpectat q̄ vniuiformiter ſit in p̄ibus & in tōro. Ad uirtutem fidei facit. quia fantastica imaginatio multū impedit nos ab elevatōne ad contēplandū credenda. Sed ſi corpus xp̄i ponatur ibi tra q̄ pars in p̄e tōtū in tōro. nō eſt oīmoda abſtracō ab imagine. Sed quando tra ponit q̄ totus ſub qualibet p̄c. hoc nullatenus cadit ſub ymaginatōe.

Dicitur veritatem fidei cōfirmat oīdens q̄ corpus xp̄i vere ē in altari multiplici auctoritate.

Satis responsū eſt hereticis & obiectōib⁹ eoz. rē. Sup̄ reprobauit magiſter errore ponentū corpus xp̄i nō ē vere in altari. & hoc respondingo eoz ſophiſtis obiectōib⁹. in parte iſta veritatem fidei conuincit. oīdens q̄ corpus xp̄i vere eſt in altari multiplici auctoritate. & ſimiliter cum hoc oſtendens qua virtute ſit ibi. Et habet hec pars tres partes. In prima reſumit errorem ſuperius poſitum cum ſua ratione. ut iſum infringat veritatis oſtenſione. In ſecunda maniſtantando verita- tem conuincit errorem ibi. Hec & b̄is ſimilia obiectū-

37
tū. Undemultum ſubleuat homo ad prauitatem intelligē- tie. **A**d illud ergo quod obiectū in contrariis q̄ ibi ē ſuſio. dōm q̄ non eit. q̄ ſi ptes nō diſtinguiuntur ſim poſitōem in loco. diſtinguiuntur tamē ſim poſitōem in loco. & iō nō eſt ibi conuicio. q̄ ſe ibi poſitio q̄ ē ordinario p̄tium in tōro. **A**d illud qd̄ oīr q̄ infinicies eit. dōz 34
q̄ h̄uis anima ſit in qualibet p̄c corp̄is. ramen ſemel ē quia vñū eſt corp̄us ſimiliter in vna hostia. q̄ h̄uis in oībus p̄ib⁹ ē ibi. in ſemel. nec hostia ē diuſibilis i ptes in finitas. ita q̄ rō toti. & panis vel p̄ficiōis m̄tis ſal- uel. q̄ in diuſiblē coriū ē ſtar naturalis q̄tū ad p̄es ſim formā. **A**d illud qd̄ oīr ſugliuitate p̄i m̄tio et 35
iam dicis. q̄ em̄ corp̄ xp̄i ſit in ſingulis p̄ibus hoc fa- cit ad sacramenti veritatem & fidei uirtutem in p̄mo/ uendo iſum intellegū. & ideo non ſuperfluuit.
Ad illud quod obiectū de intentione. dicendū q̄ 36
non oportet q̄ ſpecialiter et diſcrete feratur intēno mi- niſtri ſuper omnes partes. ſed quia omnes partes ba- ben rationem totius ſufficit q̄ ſuper totum. & ſic in q̄ libet parte quod in tōro.

Rē. In tertia concludit veritatem iam probatam. ibi. Et b̄is alioſb⁹ conſtarē. Prima partē & ultima rema- nentibus indiuiſis. media diuiditur in duas. In p̄mo oīdit duplići auctoritate q̄ corp̄ xp̄i vere p̄tē in altari. In ſecunda oīdit q̄ nō ſolū p̄tē ſimo vere p̄ ſecratōib⁹ ibi. Ite an b̄ndicōib⁹ alia ſp̄es noīaf rē. Et viresq; auctorita- tes habent ſecum rōnes conuictas. Nam p̄me due dicunt q̄ ybi vir⁹. & vt ſp̄uſanci que porūt in vico virginis mirabiliter & p̄ter ordinem nature formare corpus christi. poteſt ſimiliter ymo multo fortius ſubi- ſtantias in id quod non erant mutare. Similiter due ſequentes dicunt q̄ panis conuertatur in verum cor- quis. & ibi ſit corpus ybi erat panis. hoc ſit ſecreta po- reſtate & virtute ſpirituſanci.

Aug. i. li. Satis tñ. **R**esumit errorem ſup̄ius po- ſum eſt hereticis rē. Lontra. q̄ b̄is duabus ob- fectionib⁹ ip̄e n̄ r̄n̄d. ſ. de man- ducatōe dñi no- ſtri. qd̄ v̄ eē ir- reuerentie. & de formatōe corpo- ria xp̄i qd̄ vide- tur eſſe demērie. R. dōm q̄ ſolu- tio b̄iū ſecūdi articuli patebit in ſequenti di- b̄ ſcōuerſiōe. Alte- riū ſero ſ. de ſtreuerentia pa- ſet ex ſequenti- de ſacris. quia non man- ducat mandu- ſtōne carnali ſed ſp̄uſi. ſicut me- Mathei dicina ſalutis- tra. & hoc non eſt iſcuerentia. im- mo magis iſcuerentia domi- ni conuincere

ignem tantū ſ. celo deponeret non valebit tñ ſermo xp̄i ſub ſtantias mutet. De totius mun- di opib⁹ legitur. quia ip̄e dixit & ſcr̄a ſunt. rē. Sermo iſiguit. i- filius qui potuit ex nihilo facere quod non erat. non poteſt ea q̄ ſunt in id mutare quod nō erat. Non enim minus eſt cauſare q̄ inutare nouas naturas rebus. Item ſi ordinem q̄rimus. viro mixta ſemina generare pſueue- rat. Liq̄t ergo q̄ p̄ter nature ordineſ virgo generauit. & hoc qd̄ ſificimus corpus ex virgine eſt. Quid ergo hic queris natu- re ordinem in xp̄i corpore. cum p̄ter naturaz ſit ip̄e p̄tus ex vir- gine.

Oīdit q̄ corpus xp̄i non ſolum poteſt eſſe in altari. immo ē vere poſt p̄ſecratōem

Item ante b̄ndictōnem alia ſpecies noīaf. poſt p̄ſecratōez

corpus ſignificatur. Ante con-

medieinam. 38

b Si tñ va- luī ſermo belye p̄o. xxxij. rē. Queritur de hoc Ambro. vi- bo vnde hoc ha- buit ſermo Aut- ſe aut aliunde. Non a ſe ſtāt. Non obude ve- viderur. quoni- am ap̄ petere v̄l̄ petere conſum- ptionem alioū non eſt charita- tis. cum chari- tas dicit eti- trarium. Sed ſi non eſt eti- charita. e. non eſt eti- audienda. peri- tio. ergo rectera R. dicendum q̄ ſermo dei di- citur valuisse. n̄ quia porētia fu- ſit in belya v̄l̄ ei ſermonē ad illō faciendum. ſed

Liber

quia ad eius pectio[n]es astutus vis superior. et h[oc] non fuit tantu[m] r[ati]o[n]e charitatis q[uia] erat in eo. sed potius r[ati]o[n]e gemitu[m] miraculorum q[uia] portissimum vigebat in eo.
Aug[ustinus]. i. li. s[ermon]e p[re]l[ati]o[n]e p[ro]p[ter]a s[an]ctu[m]a. loq[ue]bant s[an]cte[n]d[em] de sacris. virtutes dei q[uia] erat in eo. iusti ergo sunt dei iudicium iusti et potestis viri sancti. et nos etiam instructi sumus quamvis seruimus suis velut de reue rentia exhibere.

Post consecrationem vero carnem Christi et sanguinem quod benedictio p[ro]feratur.

Ad intelligentiam huius partis duo principalia queruntur. Primo queritur de sacramento eu[angel]icis per comparationem ad virtutem transsubstancialē. Secundo per comparationem ad virtutem apprehendentem. Circa primum queruntur quatuor. Primo queritur de virtute transsubstanciali per comparationem ad virtutem creandi. Secundo per comparationem ad virtutem concipiendi. Tertio per comparationem ad verbum. Quarto per comparationem ad elementum.

Quæstiō[n]e 1.
Utrum equalis virtutis vel maioris sit panem in corpore Christi convertere. quanti est aliquid de novo creare. Et quod non sit equalis virtutis videtur per verbi Ambro. Non iam ambro. arguit sic. Si sermo Christi potuisse facere quod non erat. non potest ea que sunt in id mutare que non erant. quasi dicat potest. sed ista ratio nihil valet. nisi illud esset maioris potentie. ergo potentia creandi est maioris potentie quam transsubstanciali. **Ita** ratione videatur. quia ubi est maior distantia ibi maior virtus reducens. Sed inter ens et non ens est maior distantia quam inter ens et ens. ergo maior est virtus in creatione in deo non ente qua sit ens. **Item** maior est virtus que agit paucioribus medijs et auxilijs. Sed virtus que producere nihil sibi sola sufficit. quevero ex aliquo altam rationem presupponit. ergo re. **Contra**. maius est de impiu[m] facere plu[m] et creare celum et terram. **Sed** transsubstancialis panis in corpus Christi multo maior est quam impiu[m] instaurare. ergo illud maioris virtutis est quam creare. **Item** illud est impossibilius quod mens bene disposita difficulter iudicari. Sed omnis mens faciliter credit aliquid de novo fieri quam aliquid in aliud transmutari sine illius augmentatione et aliqua mutatione. ergo

Quartus

creaturam mutat. et sic ex pane fit corpus Christi et vinum cui aqua in calicem missa fit sanguis p[ro]secratione obvi celesti. Ita aug[ustinus]. Si ergo spiritus sanctus vera Christi caro sine contu[er]t creatura ita per se et sibi patet et yini idem corpus Christi et sanguis p[ro]secrat. Corpus Christi et sanguis et figura. Veritas dum corpus Christi et sanguis utute spiritus panis vinique sibi efficit. Figura vero est id quod exterius sentitur Ita eusebius emens. Invisibilis sacerdos visibilis creaturas in sibam corporis et sanguinis sui verbo suo secreta p[re]tate comunitat. Concludit veritatem iam probatam. **E**x his alijs pluribus constat verum corpus Christi et sanguinem in altari esse. immo integrum Christum ibi sub utraque specie. et substantiam panis in corpus. vinique substantiam in sanguinem conuertit.

nem illam sanctissimam.

illud difficulter. **I**tem ybi cuncte est finita distantia inter extrema aliquid manet consequentie. Sed in transsubstanciali consequentie manet. ergo inter extrema est distantia infinita. si hoc transsubstancialis est a virtute infinita. et sic non est maioris potentie quam istud. **I**tem maioris potentie est facere quod unum sit in pluribus locis quam unum sit. Sed hec virtus que facit corpus Christi esse in altari facit ipsum in pluribus locis esse. ergo illud est maioris virtutis. **R**esponsio dicendum est si loquarueris de virtute creante et transsubstanciali que maior sit quantum ad se non est differentia. quia una est nec intensa nec remissa. Si autem quantum ad effectum quis sit indicatus maioris potentie siue magis declaratiuus potentie diuine. dicendum est in qualibet barum operationum est considerare principium initiale. distantiam medium et terminum finalem. Quantum ad principium initiale maioris virtutis est arrestatio creare et transsubstancialis. quia ibi ex nihilo hic operatur in aliquid. Quantum vero ad distantiam medium est equalitas virtutis. quia utrobique nihil commune reperitur. nec manet nisi genus subiectum licet si genus praedicabile in altero. Quantum vero ad terminum finalem. quia in creatione sicut est quod non erat sit. in transsubstancialione sit ut quod erat alicubi sine sua mutatione sit aliibi. illud quidem est maior. sed hoc rarius. illud maior est sed istud maior videtur. Quantum ergo ad terminum finali[m] maior est creare. sed maior videtur transsubstancialis. Rationes ergo prime vere sunt. quia maior est creare et quantum ad terminum finalem. et quantum ad principium initiale. In hoc tamen quod corpus Christi super excellit. oportet creaturem prout est cum anima et divinitate. et transsubstancialis facit ut illud corpus sit in

cravat. Tidetur Aug[ustinus]. hic male dicere. quia in substantia formae Aug[ustinus]. memabil est per modum q[ua]dam tenens ad bene. sed de circu totum per modum narrationis quod poterit cu[m] dicitur. hoc est corpus meum. **P**ro. dicendum. Eusebius q[ua] verba in quibus consistit vis Eusebius. consecrati dicuntur benedicti. tu ratione bene dictionis p[ro]cedens. cum quod ad eos platioces dominus benedicit. quia conuertit in corpus quod super omnibus dicitur dicendo p[ro]fessis donis gratiarum animarum et sanctificatione et puritate car-

Liber

quartus

etum opatur, qm pncipio sit tñ substatiatio. qm si nō cōplerer hba, qm scm cct. Sunt de medio. Si i fine. Sz verbu in fine nō est. qd dat nō enti. Tt si i fine. Stat qd finere verbo definit et virtus. qm in eodē instatī virtu incipit et definit. re t nō c. Tt si dat virtus. aut toti. aut aliquo pri. Si toti. qd aut qlibet ps habet tota virtutem aut pte. Si tota. qd quilibet ps facit. Si pte virtutem. cum ptes nō sint simul. nec erit virtus simul nec oparō simul. Si aliquid pri. queru cui. Tt si dñs dat virtutem ve. do i platõe. tuc cū verbū. platu deficiat. videt similiter qd illa nobilis virtus statim definit esse. t in conuenientis esset qd das sic tam nobilis virtute daret que statim definit esse. Tt si corumpit. queru in qd cedit. auti aliqd. auti nibil. In aliqd nō. qnō er aliq. Si nihil. tuc videt qd cōcēm senectatē t sc̄or t phoz. qd est ḡnibl qd 49 corupit. cedit omnino in nō ens. B dñm qd hic ē dupler opinio. sicut tacitū est s. di. i. Quidā em ponit. qd dat verbi aliq. virtus spūalis p quā opare transubstantiatōe tuo nibulomin⁹ intime opante. t hec virtus verbi habet posse. t respicit panē. nō em se eredit ad corp⁹ christi. Et ē cēplū. sicut dator formaz sicut aliq. poluerit. agēs pticulare solū opare qd compationē a termino a q nō ad quē. t das. hec virtus verbi suō naturā t sup intellectū t datu subito vt dicunt. Sed no opter ut operur statim cū das. qd opat qm nutu dātis. t e virtus simplex ope rās instantē. t si ē in subiecto cōposito t successivo. qm est hi supra naturā. qd diffiditū t nō intelligibile videat qm ista virtus das verbo. virtu tuc dñs vel antea sit data. t quo et qlibet das t quo opatur. si ponatur es se aliqua qualitas data verbo. Propterea est alia via qd virtus verbi cetero nomine dñ. nō quia aliqua qualitas sit data verbo p quā opatur. sed ex divina institu tione h̄ firmatū est vt isto verbo plato a sacerdote sup panē cū intentōe cōficiendi. panis transubstantiantur. Un ad plationē illius verbi verbū increatū facit. ista qd ordinario verbi infallibilis ad talem effectū vix dici tur qd non est aliq. qlibet data verbo. nec aliqd de nouo creatū. Et ex hoc parent rōnes ad virḡ pte. qd pte. me pcedit de virtute cōmunitate dñca pte vltimum. 50 Ad qd dñm qd nō est simile. qd natura ē agēs p̄cipuum t efficiēs. sed hic solus dñ ē insuffiens. Rōnes ad op positiū patēt. qd sicut rerū creatio ē a sola virtute increata. sicut et transubstantiatō. Sed in hoc c̄bie additio. qd h̄ sit ad plationē verbi. plati. illud sine aliq. ministerio. Aliae rōnes oēs patēt. qd nō absoluū est verbis datū. h̄ xps ynicia institutiōe nō tñ verbū prout. h̄ omne simulē pro lato a sacerdote sup naturā ordinavit. ut statim ipso p latō. ipse sacerdos inuisibilis assistens cōuerteret. Tnde nil das verbo de nouo qm sacerdos illud pñnciat. h̄ illa institutiōe pñmaria efficacē habuit ordinatiōem ad h̄ ppter qd nō ummerito dñ brei virtute. Per h̄c etiā modū intelligi sacerda no le. esse cām et efficere sicut sup determinatiōē nō qd grām donet. h̄ qd efficacē ordinatiōē habet et divisa pactōe ad grām. nō sic sacerda. ve. le. excepta circūciōe. h̄ tñ nibulomin⁹. h̄ sacram cālitatē rōe rei cōrēte. sc̄z carnis chāstī qd ad grām disponit. Et hec positiō magnoz ē bene intelligentiū. 51 **Questio** uij i De virtute transubstantiantē p cōpādēm ad elm. t qd vir tu virtus verborū possit cōuertere qd tācūq; materiā. Ergo sic videt. qd qd difficile est cōuertere vñā hostiā sicut duas. et tñ duas virtutes. et si pcedendo. ergo per irone qd facile ē cōuertere magna t quā qntitate. Tt cōuersio vñā ē a virtute inēsa. sc̄z illa vñā tñ sacerdos. vñā sacerdos.

am. g. 2c. Itē vnus sacerdos totū mūdo posset p̄ficere.
eadē rōe si duplo plures essent. 2 sic ascēdē. g. 2c.
Itē panis ē totū omogeniū. g. eiusdē nature ē in toro et
in p̄tib. 2 si fm hāc p̄te uenit ad uerionē. 2 fm oīm
gl̄i affl̄ verbū. 2 elīm. cū ista faciat sacrum pater. 2c. Itē.
sicut mediū corrūpit p̄ supflū. ita p̄ diminutū. 2z in q̄tacūqz
qua q̄titate p̄r verbū uertere. g. in q̄tacūqz
magna. 2Cotra. oīa creauit d̄s in numero. p̄dēre. et
mēsura. sic d̄ sap. q. g. b. sacrum p̄ficeret deimiata mēsu-
ra. nō g. p̄t in q̄tacūqz materiā. 2 Itē baptisans si in-
tēderet ybō p̄lecrare totū mare. nō tamē cōficerat nisi
cā p̄te q̄ venit i v̄lū. g. yf silh q̄ nec h̄ totū panē. Itē vir-
tute sacri nō d̄ fieri aliquid qd̄ sicut utrumkā sacri. sed si
virtute verbī b̄ fierer. possit stultus sacerdos p̄ficeret to-
tu panē de fozo. 2z b̄. sacrum veniret i utrumkā. g. 2c.
Itē natura nūbil facit frustra. g. multo minē nos d̄s
si in q̄tālibet q̄nititate fieret p̄ficeratio. cēt frustra. g. 2c.
2B. ad b̄ voluerūt aliqd̄ dicere q̄ nedū nō panē de fo-
ro. immo etiā nūli fuet ritus ab ecclia institut⁹ nō cōficit
sacerdos. q̄plicet nō p̄t p̄ficeret nūli sacerdos. sic nec ipē
sacerdos p̄ficit nūli modū sacerdotū t̄ ritū seruēti p̄fici-
endo. 2 hoc dicit suisse reuelatū. d̄ aut aliquid facit. nō sāc-
dos. 2z sacri temerato. fm iudicatu coꝝ reputat. 2z bec
positio ē nimis arra. q. sicut d̄ aug. 2z h̄ dis. viij. forma
verbōz in q̄bō d̄sistur vis p̄ficiendi valde modicā ē. 2z cō-
stat addita esse hmōi ad solēnitatē. Alia pō ē q̄ s̄ assit i
tentio verbū er elīm. est sacrum in q̄tacūqz materiā. Uñ
si sacerdos totū panē de fozo intēderet p̄ficeret. p̄fectus
ēt. 2 similit̄ totū vñu de celario. 2z bec positio nimis
ampliā ē. 2z dū nimis tribuit ybō 2m̄stero infert utrumkā
sacri. Nec credētū ē q̄ christus b̄ daret. cū ne sapi-
ens bō diceret b̄ eē dādū. 2 ipē sapientissime omnia fecit
2 mariae sapientē b̄ instituit sacrum. Et p̄terea dicēdū
sine p̄iudicio q̄ nō sit virtute verbōz cōncisio nūli assit
intēcto. 2 intentio cōcordia institutioni 2 intentio ecclie
sic. q̄plicet dicit hugo. om̄is sacrum irruunt reputat si p̄tra
instituēsem celebraz. Intentio aut̄ ecclie 2 instituen-
tis ē cōuertere ad vñu fideliū. vnde cū virtute verbōz
fm intentionē regule ad rātā naturā se extēdit. ad q̄nā
p̄t sacerdos cōficeret qd̄ debat et cōgruit sumi in vñuz
fideliū. g. hoc parer. q̄ sacerdos volēs p̄ficeret totū pa-
nem de fozo nūbil facit. 2 Ad illō qd̄ obr q̄ ista virtus
nō p̄t sup̄ q̄tacūqz materiam. dōm. q̄ verū est. sed
hoc nō venit ex impōretia verbī. 2z er defectu intēcōis.
Silī patet sequēs. q̄s itor cēnt fideles q̄bō nēcē cēt ha-
bere tm̄ de hostiis q̄tū d̄ pane i fozo. tu ordinata intē-
tione posset p̄ficeret. 2 Ad aliqd̄ dōm q̄ nō ē defec⁹ erg
te materie. sed intēcōis ordinate vt dēm ē. non inq̄ ad
finē. q̄talis ordinatio nō facit ad h̄ q̄ fiat couerter. Si
cī aliqd̄ cōficeret intentione luceri. nūbilo minus conficit.
2z si aliqd̄ p̄ficeret nō ad vñu fz vt p̄ficeret i larrinam.
dicif ab aliqd̄ q̄ nūbil saceret. Quicq̄d̄ sit de b̄. ramēl-
lud vez ē q̄ opere q̄ habilitas sit ad vñu fm. pbabilitas
iudicū. 2 idco nō p̄t p̄fici in q̄tacūqz q̄titate. ppter
hoc q̄ q̄ntitas numericas auferit yēdi ydoneitatē exp̄
te materie. 2cēd̄ q̄tacūqz sit qua q̄ntitas sine indeceris
p̄t venire ad vñuz. ideo q̄ntias quas nō nō impedit. q̄ q̄n-
tumq̄z modicū nōrest venire in vñuz.

Qonsequenter queritur de virtute apprehendēte existentiā christi veram in altari. Et circa h̄ querūtur duo. Primo queritur virum talis existentia sit supra intellectu viatoris. Secundo querit. virz sit supra lēnsūm comprehensoria.

Dicitur corporis Christi in sacro altaris sit supra intellectum viatoris sed sic. Quia cognitio intellectus sua est natura suuientem non intellectui incipit a sensu. Propter quod etiam dicitur quod nihil est in intellectu quod non fuit in sensu. Sed corpus Christi est sub illis speciebus et tale quod non nullus fuit in aliquo sensu nec in se nec in sensu. Ita quod est super experientiam est supra intelligentiam humana. quoniam cognitio generalis in nobis est experientia (ut dicitur proposito) sicut ex multis sensibus una memoria. Sed exsistet corporis Christi sub sacro est super experientiam. quia fides non habet meritum cui humana ratione per experimentum est super intelligentiam nostram. Ita intellectus non superponit sed tantum principium se non enim potest dicere quod omnes carnes corporis materialis est vel equaliter illi quod primitur. Sed species sive hostia nec est maior nec equalis sive dicitur fides. quia si intellectus habet ponit ponit quod est. Ita ois intellectus humani dicitur quod si aliud est in aliquo toto et si in minori. quia nec esse habet trahit aut illud excedit similitudinem. sed fides nostra dicit quod est in sacro corpori Christi est in magnis hostiis. et ita in medietate hostie et in magnis non trahit. Et contra nullus tenet ad impossibile. quia si est in omnino supra posse non intellectus nullus tenet credere. quia non credit ibi esse corporis sicut fides predicit non peccat. Ita Augustinus dicit quod credit debet auferri quod intelligitur. sed multas rationes habemus ad monstrandum quod ibi sit veritas corporis Christi. et quod si veritas est integrum est et veritatis. quod videtur non intelligamus. Ita quod est supra intellectum est super verbum et sermonem. quia sermo omnis habet ab intellectu. quod non videtur aliud possit de hoc sacro loco. Queritur etiam iuxta hanc totum est fidei quod est in hoc sacro. utrumque peccat quemque se introitum disputare de ipso. Et ita cum aliis articulis suis sunt supra intellectum. propter quod magis debet isto modo de aliis. **N**on domini quod aliquid voluerunt hic subtiliter et dicere quod hoc aliquid non erat intelligibile. Et quis existimat talis sit supra naturam corporis humani non glorificati. non est tamen supra naturam corporis glorificati. quia corporis illud habet proprietas lucis. et nobilitates lucis. corporis aut lucis rati non habilitatis est in natura quod in maiori spacio et minori per etiam quod ipsum nec sit maius nec minor. Exemplum autem dant sancti lux candele sive lumen sit in magna domo et postmodum transferatur in quamcumque candele tanta est in qua est in magna non rario. nec densio. Sicut radii sunt diriguntur in propinquum et longinquum. Sicut volunt dicere in corpore glorioso et maxime in corpore Christi. Sed ista manuductio ad intelligendum potius intellectu obfuscatur et apicatur. Primum. quia exemplum non est suuientem in se. Lumen enim non est corporis. nec defluxit corporis. nec rarefactum. nec densum. Rursum non est conveniens ad profundum. quia diffusio luminis est per artus secundum spacio eius. et figura secundum modum illud in quod diffundit. Sed et corpus Christi sic esset in hostia. operatur per figura natu et aliorum membrorum et figuratur planicie hostie. Et ita non potest intelligi quod corrabat quoniam unaparte corporis intrinsecus et maxime non maneret corporis gloriosus et figura. et multa inconvenientia ad hoc sequuntur. Ideo domini aliquid est supra naturam corporis glorificati. nec per literas ille possunt suuientia reali per naturam. et si suuientia hoc solu est per miraculum et non est comprehendendum simile quod capiat. Sed et queratur quod est in intellectu non ut est humana. vel ut est fidelis. Si vero est humana. sic intelligit suuientia ad imaginem et sensum. et iudicas secundum causas intrinsecas et inferiores. et non potest in assentimento. quia non assentit nisi secundum manuductionem quod ostendit habet ab imaginacione et sensu. Ita quod iudicatur secundum casum in trinsecas et creatas. et ita compando potentiam contingit ipsius hostie ad poteriam primi. et ipsius corporis.

et quia inuenit repugniam et improportionabilitatem ideo dicitur in rocinando. et ita iste articulus de fide supra intellectum et intellectus secundum est intellectus humana. Si autem loquamur de intellectu secundum et fidei. sic dominus et assentit secundum dicentes fidei. et secundum regulam veritatis eternae ideo sufficit in assentimento. et concordat in rocinando. Intellectus enim secundum habens statum credit. et hoc propositum est subi. sed et Christus esset sub speciebus illis. ad hoc lumine adiungit ad casus supiores. sic enim dicit intellectus dominus potest facere oecum quod est congruum et fides assumit. Igitur est per caro Christi exponens in cibis. et ratione concordat per hoc possit ibi facere. **I**ta intellectus dicit quod veritas non potest dicere falsum. et fides assumit. veritas dicit hoc est corpus meum. et precepit ut dicatur. quod dicitur vero. Et ergo sic in nobis duplex intellectus est. fidelis et humanus. ideo sentimus in nobis aliquam collucardem. fidelis tamen intellectus paulet et est humanus et eleuat ipsum extra animalitatem. et tam non ita eleuat quod comprehendat. ut meritus fidei integrum maneat. Et hoc patet. quod intellectus humanus dicit quod impossibile est quod manus stineta a minori. et fidelis responderet quod veritas est localiter. et corporis Christi magnus non est ubi locutus sed sacramentaliter. et quod illud sit impossibile tam per esse deo possibile. et quod nescimus quod dominus possit mutare modo essendi. ideo licet intellectus ibi pualcat. tamen nondum comprehendit. et sic patet ratio ad utramque partem. Primum enim procedit de intellectu secundum et humanus. et secundum de intellectu secundum et fidelis. **A**d illud tamen quod queritur. quare plus habet dicit esse supra intellectum. Domini quod in hoc quod est secundum modum concordat in natura imaginatio cum corpore imaginali. et quoniam illud sit ei. quod est sub sacro subterfugit imaginationem. immo supra ipsam est. ut per habitum fuit. et accipiat modum secundum quod habet spiritus. ideo cum repugnet imaginatione. magis est contra intellectum. Sed ista articulis aliis tamen. diuinitatis omnino deficit et non adeo repugnat. **A**d illud quod non queritur. quare disputatur de hoc sacro. et cum totum sit fidei. domini quod non ad generatam fidem. sed ad nutritiendam. ne propter ignoratiem aliquis coedetur repugnias fidei. vel neget dominum ad fidem. et hoc utilissimum et necessarium est. quod multa ponuntur in hoc sacramento ab incertis in quibus est periculum in assertendo. Unde disputamus non ut melius credamus. sed ut fidei illibata seruemus. dum ipsa cognita errores canemus. et cauendo in veritate persistamus. **Q**uestio

Utrum Christus secundum sub sacramento sit supra sensum communem. et quod sic videtur. quia magis de secundum dicitur. quod hec est ratio quare sub altera specie tradidit corpus Christi ut fides habeat meriti. Sed in beatitudine fides non habet locum. ergo videtur quod debet eis apparere in propria specie. **I**te quis statutus est sustinet aliquid velut et copiat. tamen statutum glorie omne velut et reuelatur. ergo si corpus Christi velatur sensu nostro. propter speciem. videtur que beatitudine est reuelatur. **I**te sensus recipiuntur propter hoc quod ibi latet Christus sensus nostros. sed in beatitudine nulla cadit deceptio. ergo nullo modo non potest latere vitium non gloriosum. ergo nec claritas corporis gloriosi vitium non gloriosum. sed corpus Christi est clarissimum. quod est. **L**ux eterna illa et modus eius est supra intellectum. sed non secundum sensum eleuat supra intellectum. quod est super oculum secundum et sensum glorificatum. Ita corpus Christi secundum habet modum exinde eleutum ultra modum existendi spiritus creari. per eum quod est in liber pre totum. et per eo quod est per librum locum sicut etiam nunc oculis gloriosus videtur spiritus. et nec corpus Christi potest ibi existit. Ita sensus gustus est in beatitudine sicut

Liber

quartus

Dicit Aug. de quoniam rationib[us] et infra patet. Et esto q[ui]de: et sicut est corpus Christi. Et stat q[uod] gustus non sentire saporem carnis. Et pars ratione nec visus percipit ut est ibi. Tercia regula est in prospectiva q[uod] ubi due magnitudines videntur in equali spacio. maior magnitudo vel sub angulo maiori. Vide enim in triangulari directione radiorum. Ira q[uod] basis est recta visa. et angulus intelligi fieri circa pupillam. q[uod] cum corporis Christi maius sit ista specie. si vider intra spem maiorem magnitudinem maior angulus est infra minorum. Et hoc non proesse nullum in miraculo. q[uod] non possibile est q[uod] in natura corporis glorificata existentia corporis Christi sub sacro est sublimata in modum essendi. et omnis corporis ratione rei corporalis et dimensionis. cum visus non abstrahatur. que est ratione sensatorum. et percepit beatum corpus Christum modum existendi corporalem. q[uod] nullo modo visus que in unius gloriosus ad hunc contingit videtur ibi Christum sicut est. etiam si piens sit. Et si aliquis miraculose ostendit eum non est alio ostendit fuit in forma quam ibi habet videtur dicere. q[uod] ostendit fuit in forma pulchra. et ipse est ibi in eadem proportione quam habet in celo. et sic est in liberum preceptum. et iste modus existendi ab strabio ab omni sensu. unde procedunt sunt rationes ad hoc. Ad

Dicitur: Et de eucharistie sacrae per copiarum ad dispensantes vel proficietes. Et primo de perfectione.

Si autem queritur quis sit illa questione. an formaliter. et secundum. Supradictum ergo de sacra eucharistie in se et in copiarum ad maduocate. In hac parte agit de ipso et copiarum ad proficietes. Et diuidit hanc partem in tres partes. In prima parte agit de ipsa perfectione. In secunda de sequentiibus ad proficietes infra dictum. ibi. Si autem quis de accidentibus qui remanentur. In tercia agit de parte proficiendi infra dictum. ibi. Soleretur eti-

DI-XI.

Opposito.

Mysterium fidis credi salubritate inuestigari salubritate non potest. Et ostendit. ut in verbo inuestigari. Mysterium enim secretum est. et illud non est inuestigandum ut homo velite ratione comprehendere re quod dominus volunt occultare. et q[uod] alter facit peccatum. et dispergitur. sed est deus electus et illud non potest inveni gere. Qui autem disputat de fide non ad mysterium inuestigationem.

Agit de perfectione q[uod] ad actum transsubstanciali determinans rationem. et quod sit sententia. **S**i autem quis sit illa questione. an formaliter. an subalterna vel alterius generis. Diffinire non sufficere. Formaliter non esse cognoscere. quod spiritus regis animi fuerat finans. et laporum pondus. Quibusdam enim videtur subiectum subiectum dicere. q[uod] subiectum sententia est illa. Lui sensui permisae auctores sentire videtur. Et huius sententia sic opponit ab aliis. Si subiectum panis inquit vel vini sententia subiectum in corpore vel sanguine Christi. quidam fit aliquod subiectum vel sanguinis Christi q[uod] non erat et hodie est aliquid corpus christi quod heret in non erat. et quotidie augetur corpus Christi atque format de manu de q[uod] in acceptione non factum. Quibusmodi responderit qui non eadem ratione de corpore Christi sentit. non potest inveni gere. Qui autem disputat de fide non ad mysterium inuestigationem.

illud q[uod] obiectum de merito fides et de velacione domini q[uod] sensus non percipiat. tamen intellectus clare nouit. Tertius. et si visus non videatur. hoc non est quod relatur illa specie. Et q[uod] est ibi per modum aliud q[uod] sit corpus vel est sensibile. Lredo tamen q[uod] ali quibus certis indicibus cogisceret quod amorem esse ibi corpus Christi vel intellectus conuersus ad sensum sic ponit Aug. excepit in volumen de ciui dei de visu glorio. ut videtur deum. ubi dicit q[uod] intellectus sensus corporis habet q[uod] est oia in oculis. sicut ego q[uod] visus cogiscere dico. q[uod] aliquis sit viuere habeat oias q[uod] video cum loquendo. **A**d illud q[uod] obiectum de acceptione domini q[uod] in hoc sacro nullus sensus decipiatur. nec aliquid aliud. q[uod] est sacramentum viratus. Et q[uod] dicunt sensibus decipi hoc obiectum quod super via ut opinio in nobis fallatur. que iudicaret ibi est subiecta species eius non intellectus fidelis purgaret errorum multo magis inbeat purgari per suum ut non decipiatur. **A**d illud q[uod] obiectum de claritate corporis non glorificati. dicitur. q[uod] ne ira later sensus dum tamen corporis habet modum existendi debitum corporis. quemadmodum corporis Christi possibilis est in sacro datum fuisse impossibilis. quanto habet virare est possibilis an passionem. per hunc modum et visibile et sensibile est insensibilis ratione modi existendi ibi. in hoc autem nolo plus dicere sensibilius. Et opus dei in hoc sacro non irritum perdicere.

am qui ut videtur prouidicentes ratione. Prima pars habet duas partes. In prima parte agit de ipsa perfectione q[uod] est ad actu transsubstanciali determinante. In secunda q[uod] est ad materiam. ibi. Sub altera autem spe trahit de causa. Prima pars habet duas partes. In prima parte determinante virata. In secunda reprobat falsas opiniones ibi. quodaz vero sic dicit questione illa ratione. Prima pars habet duas partes. Primo enim determinante q[uod] sententia est. Secundo vero q[uod] locum. dicitur ibi. Nec tamen procedit alio ratione. Sicut secunda pars habet duas. In prima ponit opiniones. In secunda reprobat ibi. Et q[uod] non sit ibi substantia nisi si corporis Christi. ratione.

formetur. Et q[uod] subiectum panis vel vini non fuerat corporis Christi vissus. Abo celestis fit corporis et sanguinis. Et id sacerdotes dicunt cōficerere corporis Christi et sanguinem. q[uod] eorum mysterio subiectum panis fit caro et subiectum vini sanguis Christi. non tamen aliquid additum corpori vel sanguini. non enim augeretur corporis Christi vel sanguinis.

Si vero quis modus quidam fieri possit. breuerius rite. **A**hysterium sacerdotum credi salubritate per inuestigari salubritate non potest. Et corporis Christi panis mutatio in id non augmentatur. nec sanguis ex conversione. et voluntate et potestate ascribatur quidem corporis de virginine eduxit. Fit q[uod] subiectum illa ista sine et augmentatione.

Definitur quod sit locutus. **H**ec tamen procedit quodaz q[uod] subiectum panis aliquam sit caro Christi. et si fiat caro Christi sicut farina sancta est panis et aqua facta est vinum. nec tamen dicitur farina est panis et aqua est vinum. Alij vero concedunt illud quod erat posito p[ro]posito p[ro]posito. Si pro supposito potest. Contra. sicut non est conuenienter predicari. Si pro supposito corporis ergo implicatio est falsa. et quia

Aug. sicut pro

sunt pro

sp[iritu]